

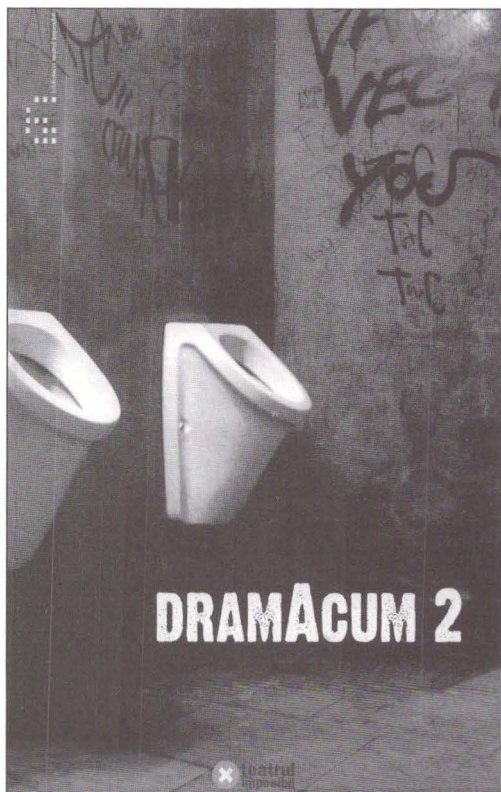
actoricesc. Cu ceva ani în urmă, în vechea revistă *Teatrul*, regretatul Victor Parhon, care susținea, sub pseudonimul *Myosotis*, o savuroasă *Cronică a cronicii teatrale*, a scris un savuros text despre inadecvarea respectivului cuvânt atunci când se vorbește despre un fapt artistic. Nu ar fi rău dacă semnatarul cărții își va afla timp să meargă la bibliotecă spre a citi respectivul text.

Poate că însemnările mele pe marginea cărții lui Claudiu Groza sunt pe alocuri prea critice. Dar nu mi-aș fi pierdut vremea să le aștern pe hârtie dacă nu aș socoti că autorul *Caietului de teatrologie* are cu adevărat stofă de critic de teatru. Așa că îi doresc ca foarte curând să adauge acestui „caiet“ un altul.

Claudiu Groza, *Caiet de teatrologie*, Editura Tribuna, Cluj-Napoca, 2005.

Rezultate parțiale

Adesea tinerii regizori au fost dojeniți, mai cu seamă de criticii de teatru că ar fi dezinteresați de producția de literatură dramatică românească fără ca cineva să se întrebe dacă ceea ce s-a scris până în 1989, dar și după aceea, de dramaturgii „canonici“ intră în consonanță cu felul în care noua generație de directori de scenă percepe realul și înțelege teatrul. Primul răspuns a venit chiar din partea regizorilor – Alexandru Berceanu, Radu Apostol, Gianina Cărbunariu, Ana Mărgineanu, Andreea Vălean, Antoaneta Zaharia – care, cu ajutorul profesorului Nicolae Manda de la UNATC, au pus bazele unei mișcări, pe numele ei *dramAcum*. Textele născute sub respectiva umbrelă, unele deja reprezentate, pot fi percepute ca o replică în genul dramatic la ceea ce reprezintă pentru proză așa-numita „generație Polirom“. Întemeietorii, dar și nou-veniții, au produs adesea texte teoretice, ideea comună fiind aceea a conectării la realitate. O realitate ce nu e tocmai voioasă, ci plină de tineri fără orizont, care emigrează ori visează să o facă, se droghează, încearcă tot felul de experiențe sexuale insolite, prin lifturi ori clădiri părăsite, de cupluri gata să se destrame, chiar dacă au rezistat ceva vreme, de oameni lipsiți de personalitate ori în criză de personalitate. Așa s-au născut adevărate liturghii negre care nu pot fi decât astfel, pentru simplul motiv că viața nu e roz. *DramAcum* are, așa cum era de așteptat și cum e firesc în nefirescul unei societăți ce vede totul în negru, deopotrivă susținători și dușmani,

cu toții de o radicalitate uneori excesivă, chiar dacă ei se recrutează din rândul criticilor de teatru a căror fișă de post ar exclude partizanatul. Și de o parte, și de alta, lipsește răbdarea și conștientizarea faptului că nimic nu poate da rezultate imediate. Altfel spus, producțiile *dramAcum* nu sunt capodopere, așa cum prea repede se străduiesc să edicteze mai cu seamă criticițe cu veleități de Heliade-Rădulescu în fustă, dar nici texte ce ar trebui în totalitate aruncate la coșul de gunoi. O dovedește faptul că, prezența în SUA a unor reprezentanți ai mișcării nu a trecut tocmai neobservată, ba chiar a fost consemnată în paginile influentului cotidian *New York Times*, care i-a dedicat un articol în ediția sa din 19 iulie 2006. Firește, a contat și *lobby*-ul exercitat de Institutul Cultural Român din New York, prin noua sa directoare, Corina Șuteu, odinioară critic de teatru. Institutul, ca și directoarea lui, nu și-au făcut de fapt decât datoria, iar modul triumfalist în care înfățișează apariția articolului Corina Șuteu, într-un text din nr. 131 al revistei *Dilema veche*, e nițeluș cam prea orgolios, insistând mai curând asupra meritelor *lobby*-ului decât asupra valorii produsului estetic.

Textele născute sub egida *dramAcum* nu sunt fără reproș. Lasă uneori impresia de teribilism, dar și de neterminat. Dar, așa după cum dovedește volumul *dramAcum 2*, publicat în 2005 sub egida „Bibliotecii Teatrului Imposibil” de Editura *Dacia* din Cluj, ce reunește cinci texte nominalizate ca posibile câștigătoare la concursul pe care mișcarea l-a organizat în 2004, nu le lipsește fie și un minim miez de interes. Miez deja verificat în spectacole mai mult ori mai puțin izbutite. *Fuck you! Eu. ro.Pa!* de Nicoleta Esinencu și *Elevator* de Gabriel Pintilei au cunoscut deja câte două puneri în scenă, *Vitamine* se joacă la Teatrul Foarte Mic. Lor li se alătură *Anatema* de Carmen Vioreanu și *D. W. (text 3D)* de Bogdan Georgescu care ar merita probabil șansa unui spectacol de studio. Cu atât mai mult cu cât autorii lor au înțeles un lucru esențial și anume că scrisul pentru teatru e unul dificil, că lucrului individual din fața computerului trebuie să i se asocieze cel cu regizorul profesionist. Nu e mai puțin adevărat că unii dintre dramaturgii menționați sunt fie studenți la regie (Vera Ion și Bogdan Georgescu), fie traducători valoroși de piese de teatru (Carmen Vioreanu), fie actori (Gabriel Pintilei), fie secretari literari (Carmen Vioreanu).

Dacă ar fi să întocmesc un clasament absolut personal al celor mai izbutite texte din volum, locul întâi l-aș rezerva piesei *Fuck you! Eu. ro. Pa!* de Nicoleta Esinencu, expresie a unei crize identitare personale conjugate cu una națională, plasate în contextul unor reale sau mimate aspirații integratoare. Când în 2005 am văzut textul, înscenat de Claudiu Goga la Teatrul „Sică Alexandrescu” din Brașov, am fost tentat să-l pun în relație cu articolele politice ale lui Vitalie Ciobanu ori ale lui Vasile Gârneț, ce tocmai apăruseră în volum în colecția „Egopublicistică” de la Polirom. Acum, gândul mă duce la cartea lui Vasile Ernu, *Născut în U.R.S.S.*, ce tocmai a apărut în seria „Egografii” de la aceeași editură. Dar, spre deosebire de Vasile Ernu ce regretă țara care nu mai există, Nicoleta Esinencu spune „se pare că eu n-am avut țară în copilărie”. Ea nu regretă nicidecum trecutul, e dezgustată de cenușiul prezentului și e cu totul sceptică cu privire la viitor. Locul al doilea în topul meu i-ar reveni piesei lui Gabriel Pintilei (care semnează cu pseudonimul Cocek) *Elevator*, pentru concizia exprimării dramatice, chiar dacă într-un fel dramaturgul e influențat de piesa *Norway. today* de Igor Bauersima ce s-a jucat la Teatrul Odeon cu Gabriel Pintilei în rolul masculin principal. Primul act al piesei lui Bogdan Georgescu, *D. W.*, mi se pare bine scris, cel de-al doilea, reflex al jocurilor pe computer, dar și un și mai îndepărtat reflex al suprarealismului, necesitând

revizuirii. Rescrieri, în sensul concentrării și eliminării verbiajului, ar trebui să suporte deopotrivă *Anatema* de Carmen Vioreanu și *Vitamine* de Vera Ion. Premisele tematice ale ambelor texte (dezorientarea tinerilor în primul caz, dramaticul impact al *mass-media* și al falselor sale vedete în cel de-al doilea) sunt promițătoare. Dezvoltările sunt stângace, așa încât ai impresia că avântul inițial s-a pierdut pe parcurs. Problema pentru *dramAcum* e să depășească această etapă și să înregistreze nu doar noi aderenți, ci progrese reale ale celor ce au depășit etapa debutului.

*** *DramAcum 2*, „Biblioteca Teatrului Imposibil”, Editura Dacia, Cluj, 2005.

Constantin PARASCHIVESCU

Doi ani, un teatru și patru volume

Un adevărat eveniment a înregistrat, la sfârșit de stagiune, teatrul „de artă” „Sică Alexandrescu” din Brașov, marți 26 iunie a. c.: lansarea celei de-a patra cărți despre cei mai valoroși și fideli actori ai săi. Au apărut, în 2004, *Patima pentru teatru*, consacrată actriței Virginia Iltă Marcu, iar în 2005, *Histrionia*, dedicată lui Costache Babii și *La porțile ficțiunii cu Mircea Andreescu*. Volumul despre Costache Babii, a fost alcătuit de profesoara Steluța Suciș din Brașov, care semnează și recenta carte **Truditor prin pulbera de stele a scenei**, avându-l ca protagonist pe actorul Dan Săndulescu. Am numit teatrul din Brașov „teatru de artă” nu întâmplător, ci prin performanțele sale artistice din ultimii zece ani, consemnate cu unanime elogii de critică și apreciate de public. Un deceniu de realizări memorabile, începând cu minunea scenică din 1996 care s-a numit *Frații* de Sebastian Barry în regia lui Alexandru Dabija și consemnând, până la *Așteptându-l pe Godot* de Samuel Beckett din 2005, în aceeași regie, montări de originală marcă estetică semnate de Claudiu Goga, culminând, după părerea mea, cu poemul de scripăre chapliniană *Angajare de clown* de Matei Vișniec. Patru cărți despre personalități artistice ale unui teatru, în doi ani, încununează un fapt

